

1. Дееспособност на малолетното или непълнолетното лице

Във френското право ненавършилото пълнолетие лица под 18-годишна възраст няма юридическа дееспособност. При упражняването на своите права то трябва да бъде представлявано от законните си представители (обикновено неговите родители). Малолетните или непълнолетните лица трябва да участват във вземането на всички решения, които ги засягат, в зависимост от тяхната възраст и способността им за преценка.

2. Достъп до подходящи процедури

За досиетата на малолетните или непълнолетните лица отговарят специализирани служители, по-специално специализираните съдии от съда за малолетни и непълнолетни (*tribunal pour enfants*). В хода на производството, в което участва малолетното или непълнолетното лице, може да се наместят Службата за съдебна защита на младежта (*Protection judiciaire de la jeunesse*) и оправомощените сдружения.

В закона е предвидено, че малолетно или непълнолетно лице може да бъде в конфликт със своите родители. В такъв случай като *ad hoc* управител може да бъде назначено независимо лице.

По наказателноправни въпроси малолетното или непълнолетното лице има право да се консултира с адвокат, без да е необходимо разрешение от неговите родители. Правната помощ се предоставя безплатно. Адвокатът се счита като основна точка на достъп до информация и той има допълваща и защитна роля за малолетното или непълнолетното лице. Той може да поиска вземане на решение при закрити врати, малолетното или непълнолетното лице да бъде разположено така, че да не вижда обвиняемия, всеки допълнителен медицински преглед да бъде заменен с преразглеждане на досието, както и да не бъдат изпълнявани някои следствени действия (напр.: очна ставка).

- **Когато малолетното или непълнолетното лице е обвинено или е обект на съдебно производство**, ако някое от правата му не е спазено, производството и задържането могат да бъдат отменени. Малолетно (на възраст над 10 години) или непълнолетно лице може да бъде задържано под надзора на обучени за целта специалисти на места, запазени за малолетни и непълнолетни лица.

- **Когато малолетното или непълнолетното лице е свидетел** по дело, съдиите и служителите на съдебната полиция вземат предвид неговата уязвимост. Малолетните или непълнолетните лица под 16-годишна възраст не трябва да полагат клетва.

- **Малолетното или непълнолетното лице жертва се ползва със специална закрила**. Освен това, ако по време на процедура то се конституира като граждански ищец, може да поиска обезщетение за претърпените вреди. Ако осъденият обвиняем не е платежоспособен, жертвата може да получи обезщетение от

Гаранционния фонд за жертвите на терористични актове и други престъпления (*Fonds de garantie des victimes des actes de terrorisme et d'autres infractions*)

(в зависимост от обстоятелствата), от Комисията за обезщетение на жертвите на престъпления (*Commission d'indemnisation des victimes d'infractions, CIVI*) и/или от Службата за подпомагане на жертвите на престъпления при събиране на вземания (*Service d'Aide au Recouvrement des Victimes d'Infractions, SARVI*).

По граждански дела малолетното или непълнолетното лице по принцип трябва да бъде представлявано от своя законен представител. Когато съществува конфликт на интереси между малолетното или непълнолетното лице и родителите му, се назначава управител. Родителите разполагат с 15 дни, за да обжалват назначаването на управител.

В някои ситуации законът изрично предвижда, че малолетното или непълнолетното лице може да действа лично (по-специално, когато става въпрос за изложени на риск малолетни или непълнолетни лица във връзка с помощта за образование (*aide éducative*), при молбите за констативен акт за установяване на произход, молбите за еманципация, молбите за установяване на гражданството за непридружени чуждестранни малолетни или непълнолетни лица).

3. Закони и мерки за съкращаване на сроковете при дела, свързани с малолетни или непълнолетни лица

По наказателни дела прокуратурата може да разпреди незабавно представяне пред съда за малолетни и непълнолетни (*tribunal pour enfants*), така че заседанието да се проведе в срок от 10 дни до два месеца. Тази процедура е възможна само ако повече не е необходимо разследване на фактите и при конкретни престъпления, в зависимост от възрастта на малолетното или непълнолетното лице и предвиденото наказание. От друга страна, явяване пред съда в съкратен срок дава възможност на прокуратурата да насрочи съдебно заседание пред съда за малолетни и непълнолетни в срок от един до три месеца.

По граждански дела няма специална разпоредба за ускоряване на производствата пред първа инстанция по дела с участието на малолетни или непълнолетни лица, но при обжалване на решение на съда за малолетни и непълнолетни законът посочва, че делото следва да бъде разгледано с предимство.

4. Специфични механизми и процедури за подкрепа на детето и висшите интереси на детето

Интересът на малолетното или непълнолетно лице е основно съображение при съдебни производства, в които участват деца. В закона често се напомня, че съдията трябва да мотивира решенията си, като се позовава на основния критерий за защита на интересите на малолетните и непълнолетните деца. Той трябва да вземе предвид семейното, социалното и икономическото положение на детето и изразеното мнение. Не съществува обаче протокол или подзаконов нормативен акт, който да определя какво представляват висшите интереси на детето.

По наказателноправни въпроси органите на съдебната власт получават сигнал от регионалните органи, когато малолетно или непълнолетно лице очевидно е жертва на насилие или се предполага, че е жертва на насилие. Когато малолетното или непълнолетното лице е било жертва на сексуално насилие, прокуратурата трябва незабавно да информира съдията за малолетни и непълнолетни и да поиска педагогическа помощ (*assistance éducative*).

Задълженията за професионална тайна не се прилагат в случаи на малтретиране или подлагане на лишения на малолетни или непълнолетни лица. За множество престъпления срещу малолетни или непълнолетни лица има по-дълги давностни срокове, които започват да текат едва когато жертвата навърши пълнолетие. Разпитът на обвинено в извършването на престъпление малолетно или непълнолетно лице трябва да се проведе при закрити врати. Забранено е публикуването на каквото и да е съдържание от заседанието.

По гражданскоправни въпроси компетентен за педагогическата помощ, ако малолетното или непълнолетното лице е в опасност, е съдията за малолетни и непълнолетни. Освен това Гражданският кодекс предоставя широки правомощия на съдията по семейни дела (*juge aux affaires familiales*), който трябва да следи „специално за защитата на интересите на малолетните и непълнолетните деца“.

5. Изпълнение на решенията, отнасящи се до малолетни или непълнолетни лица

По наказателноправни въпроси родителите и адвокатът на малолетното или непълнолетното лице участват пряко при прилагането на всяка мярка. По време на фазата на разследване съдията за малолетни и непълнолетни или съдия-следователят може да постанови определени мерки (за малолетните и непълнолетните лица на възраст между 10 и 18 години: мерки за настаняване, условно освобождаване, поправяне и дневна дейност; за малолетните и непълнолетните лица на възраст между 13 и 18 години: предварително задържане, съдебен контрол, домашен арест с електронно наблюдение).

Със съдебно решение съдът за малолетни и непълнолетни може да постанови предаване на малолетното или непълнолетното лице на възраст между 10 и 18 години на семейството, поправяне на причинените вреди, условно осъждане с отложено изпълнение, дневна дейност, мерки за настаняване, съдебна защита. За малолетните или непълнолетните лица на възраст между 13 и 18 години той може също така да издаде строга забележка или официално предупреждение, да постанови медиация за поправяне на причинените вреди, да постанови дневна дейност (която за лицата на възраст между 16 и 18 години може да се състои в полагане на общественополезен труд), да постанови условно освобождаване или съдебна защита. За **малолетни или непълнолетни лица на възраст между 10 и 18 години** може да бъде наложено наказание: забрана за посещаване на определени места, за среща с определени лица, настаняване и — като крайна мярка за **малолетни лица на възраст над 13 години и непълнолетни лица** — лишаване от свобода (в отделение за малолетни и непълнолетни лица на място за лишаване от свобода или в специализирано пенитенциарно заведение за малолетни и непълнолетни лица, където трябва да има специализирани възпитатели).

По граждански дела решенията относно родителската отговорност, издръжката или защитата на изложено на опасност малолетно или непълнолетно лице подлежат на незабавно изпълнение. В зависимост от способността за преценка на малолетното или непълнолетното лице в повечето случаи родителите са тези, които трябва да потърсят изпълнението на съдебното решение. В случай на конфликт с родителите и в случаите, когато съдът все още не се е произнесъл по този въпрос (например чрез назначаване на настойник или попечител), за търсенето на изпълнението на мерките, които са в интерес на малолетното или непълнолетното лице, ще отговаря управител.

6. Осиновяване

Осиновяването се осъществява на няколко етапа: получаване на одобрение, свързване и сближаване на детето и осиновителя и съдебно производство, създаващо връзка за родство. Във Франция съществуват два вида осиновяване: непълно осиновяване (запазване на родството по произход) и пълно осиновяване (само за малолетни и непълнолетни лица под 15-годишна възраст — заместване на родството по произход с това на осиновителите).

И в двата случая компетентен е окръжният съд (*tribunal de grande instance*) и осиновяването може да бъде постановено само ако е в съответствие с интересите на малолетното или непълнолетното лице. Малолетното лице на възраст над 13 години или непълнолетното лице трябва да даде съгласие за осиновяването си.

[Justice adaptée aux enfants en France \(Съобразено с интересите на децата правосъдие във Франция\)](#) (749 Kb)

Последна актуализация: 30/07/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.